

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 11 0 У 030006 22 Увп
Бања Лука, 08.5.2023. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу судија Едине Чупељић предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Смиљане Мрше чланова вијећа, уз учешће Маје Савић као записничара, у управном спору по тужби Р.Ј. из Б., заступан по пуномоћнику З.М. Ћ., адвокату из Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број... од 28.7.2021. године туженог Министарства ..., у предмету остваривања права на отпремнину, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 У 030006 21 У од 13.12.2021. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 08.5.2023. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Тужилац се одбија са захтјевом за надокнаду трошкова управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта, којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Комисије за имплементацију члана 152 Закона о раду РС („Сл. гласник РС“, број 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03 и 20/07 - у даљем тексту: ЗР), број ... од 23.4.2021. године. Тим првостепеним рјешењем одбијен је тужилац са захтјевом за остваривање права на отпремнину.

Одбијање тужбе образложено је позивом на одредбе члана 152 до 160 ЗР па будући да је тужилац био запослен код послодавца у приватној својини, то се наведене одредбе закона не односе на тужиоца. Даље суд наводи да није спорно да се тужилац на дан 31.12.1991. године налазио у радном односу код послодавца чије је сједиште било на садашњој територији Републике Српске, те да је увидом у извод из регистра Основног суда удруженог рада Бањалука број 1-2314-00 утврђено да је послодавац тужиоца „И. е.“ д.о.о. Б. на дан 31.12.1991. године био у приватној својини, а не у државној својини, те да је један од оснивача истог био и сам тужилац, те да није прихватљиво другачије тумачење, какво даје тужилац наводећи да из члана 152 ЗР јасно произлази да наведени услов није прописан као један од три кумулативно постављена услова, јер би био доведен у питање смисао ових одредби чијим циљним тумачењем, које даје суд, једино се може закључити да Република није донијела овај закон да исплаћује отпремнину и радницима приватних предузећа и тиме преузима одговорност за понашање тих лица на чије, евентуалне незаконитости не може утицати. Овом тумачењу иде у прилог и одредба члана 154 ЗР по којој се отпремнине исплаћују из Фонда формираног продајом државног

капитала те да трошкови, сходно одредби члана 159 став 3 тог закона, о раду Комисије падају на терет министарства надлежног за послове рада.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање наведене пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија ту пресуду из основа садржаног у одредби члана 35 став 2 Закона о управним споровима („Сл. гласник РС”, број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да суд у побијаној пресуди није навео разлоге због којих није цијенио наводе тужбе да се одлука о престанку радног односа испитује у формално правном смислу, а да се оцјена ваљаности престанка радног односа у материјално правном и чињеничном смислу испитује код редовног суда у радном спору при чему је суд прихватио циљно тумачење одредаба члана 152 до 160 ЗР, а које није дао надлежни орган. Сматра да је неоправдано да је његов захтјев одбијен након 20 година из разлога што наводно сједиште послодавца није на територији Републике Српске, а након што је по жалби тужени утврдио да то није тачно, ипак потврдио рјешење којим се захтјев тужиоца одбија. Наводи да тужилац испуњава све услове из члана 152 ЗР па да је одбијањем његовог захтјева повређено право на правичан поступак гарантован чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и право на имовину из члана 1 Протокола I уз Европску конвенцију. Предлаже да се захтјев уважи побијана пресуда преиначи, а тужиоцу досуде трошкови спора у износу који су наведени у исказаном трошковнику.

Тужени у одговору на захтјев истиче да остаје код навода из оспореног акта и предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор туженог и списе предмета управног спора и управног поступка на основу одредбе члана 39 ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде, из сљедећих разлога:

Првостепеним рјешењем је одбијен тужилац са захтјевом за остваривање права на отпремнину у смислу одредбе члана 152 ЗР, уз образложење да именовани не испуњава услове за остваривање права на отпремнину јер није на дан 31.12.1991. године био у радном односу код послодавца чије је сједиште на територији садашње Републике Српске. Оспореним актом одбијена је жалба тужиоца уз образложење да се не ради о предузећу у државној својини, а побијаном пресудом је одбијена тужба и одржан на снази оспорени акт из разлога који су наведени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна.

Одредбом члана 152 став 1 ЗР прописано је да радник који се на дан 31. децембар 1991. године налазио у радном односу код послодавца чије је сједиште било на садашњој територији Републике Српске, а који сматра да му је радни однос незаконито престао код тог послодавца, почев од тог датума па до дана ступања на снагу овог закона, има право да у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона поднесе захтјев за остваривање права на отпремнину. Захтјев се подноси министарству надлежном за послове рада, у писменом облику (лично или препорученом поштом).

Правилно тужени наводи да из извода из регистра Основног суда удруженог рада број 1-2314-00 произлази да је послодавац „И.е.” друштво са ограниченом одговорношћу са сједиштем у Б., ул. Д.М. број 27 и са износом средстава оснивача и сваког улагача, а

на листи се налази и сам жалилац са износом улога у висини од 9.746,10 динара (извод од 04.11.1991. године). Наведени податак потврђује и сам жалилац у свом захтјеву у ком наводи да је „И.п.” Љ. власник друштва са 51% капитала, док остатак у висини од 49% припада дионичарима, па будући да је сам жалилац био један од дионичара друштва то престанак радног односа код наведеног послодавца не представља незаконит престанак радног односа који подразумијева члан 152 ЗР. Ово из разлога што се одредбе члана 152 до 160 ЗР не односе на раднике који су на дан 31.12.1991. године били запослени код послодавца који нису били у државној својини, јер супротним тумачењем би био доведен у питање смисао ових одредаба, будући да Република Српска није донијела закон којим би се обавезивала да исплаћује отпремнину и радницима који су запослени код приватног послодавца.

Правилно тумачење горе наведених одредаба упућује на закључак да право на отпремнину имају само она лица која су била запослена код послодавца у државној својини (из чега се црпи одговорност Републике Српске и њена даља обавеза на исплату отпремнине) под условом наравно да су она незаконито отпуштена с посла, а та се обавеза не односи на лица која су била запослена код приватног послодавца. И по логици ствари није прихватљиво да обавезе незаконитог престанка радног односа за лица која су запослена код приватног послодавца преузима држава.

То произлази не само из циљног тумачења на које се позива нижестепени суд у побијаној пресуди, већ и из сврхе и смисла одредаба члана 152 до 160 ЗР, а њихова је сврха да се свим лицима која су била запослена на дан 31.12.1991. године код послодавца који се налази на територији Републике Српске и који је у државној својини обезбиједи право на отпремнину под условом да је захтјев поднесен закључно са 16.02.2001. године и да је радни однос престао на незаконит начин.

С обзиром на изнесено, правилно је пресудом нижестепеног суда одбијена тужба против оспореног акта којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против првостепеног рјешења о одбијању тужиоца са захтјевом за исплату отпремнине.

Из наведених разлога, нису прихватљиви наводи захтјева тужиоца да му је доношењем управних аката и побијане пресуде повређено право на правичан поступак из члана 6 Европске конвенције јер је тужиоцу омогућено да учествује у том поступку, износи своје аргументе и противаргументе на наводе и закључке из рјешења органа управе, као и да користи сва расположива правна средства. Пошто тужилац не испуњава законске услове за остваривање права на отпремнину, онда будуће очекивање остваривања тог права не може се сматрати имовином па због тога није ни дошло до повреде права на имовину из члана 1 Протокола I уз Европску конвенцију.

Како не стоје ни други наводи захтјева, то овај суд налази да побијаном пресудом није остварен ниједан разлог њене незаконитости из члана 35 став 2 ЗУС, па се, на основу одредбе члана 40 став 1 истог закона, захтјев одбија као неоснован.

Будући да је тужилац одбијен са захтјевом, то му сходно одредби члана 6 Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) по начелу *argumentum a contrario*, не припадају трошкови управног спора, због чега је његов захтјев за признавање трошкова састава захтјева по адвокату одбијен као неоснован.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Едина Чупељић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић